

KUTSESTANDARD

Hooldustöötaja, tase 3

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Hooldustöötaja, tase 3	3

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Hooldustöötaja on erialase ettevalmistusega töötaja, kes on omandanud tööks vajalikud teadmised ja oskused abivajaja hooldamiseks vastava plaani (nt rehabilitatsiooniplaan, hooldusplaan vm) alusel. Hooldustöötaja on hoolekande- ja tervishoiuvaldkonna töötaja, ta võib töötada nii avahoolduses kui ka hoolekande- või tervishoiuasutuses (sotsiaalkeskus, haigla, hooldekodu jm). Töö võib toimuda graafiku alusel, sh puhkepäevadel ja öösiti ning hõlmab nii individuaalset kui ka meeskonnas töötamist. Töö on emotsionaalselt pingeline ning füüsilise koormusega.

Hooldustöötaja töö eesmärk on toetada ja abistada abivajajat väärrika elu korraldamisel ja võimalikult kõrge elukvaliteedi saavutamisel. Ta hoolitseb abivajaja füüsiliste, sotsiaalsete ja psüühiliste vajaduste rahuldamise eest. Hooldustöötaja, tase 3 viib läbi põhilisi hooldustegevusi. Töötab erineva ea ja kultuuritaustaga inimestega, kes oma elusituatsiooni tõttu või muul põhjusel vajavad abi ja hooldust. Ta lähtub oma töös abivajajast kui tervikust ja tema vajadustest, jõuvarudest, toimetulekuvõimest ning tõekspidamistest iseseisvuse toetamisel. Hooldustöötaja järgib inimõigusi, kutse-eetikat ja võrdse kohtlemise põhimõtteid. Ta teeb koostööd ja suhtleb abivajaja, tema lähedaste, sugulaste ja teiste võrgustiku töötajatega. Hooldustöötaja töös on oluline pidev enesetäiendamine ja elukestev õpe. Hooldustöötaja kasutab oma töös sobivaid abi-, kaitse-, hooldus- ja puhastusvahendeid, kodu- ja majapidamistehnikat ja vajadusel erinevaid infotehnoloogia- ja kommunikatsioonivahendeid.

Hooldustöötaja kutseala koosneb kahest kutsest

Hooldustöötaja, tase 3 viib läbi põhilisi hooldustegevusi

Hooldustöötaja, tase 4 planeerib ja viib läbi põhilisi hooldustegevusi, juhendab ning korraldab teiste tavatööd

A.2 Tööosad

Kohustuslikud tööosad

A.2.1. Abistamine elamistoimingutes ja hooldustegevuste läbiviimine

A.2.2. Majapidamistööde korraldamine

A.2.3. Töö eakatega

A.2.4. Esmaabi andmine

A.3 Kutsealane ettevalmistus

Üldjuhul on hooldustöötaja, tase 3 läbinud erialased kursused, praktilised kutsealased oskused on omandatud töö käigus.

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Hooldustöötaja, hooldaja, koduhooldustöötaja

A.5 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks

Teenust vahetult osutava hooldustöötaja nõuded on sätestatud sotsiaalhoolekande seaduse § 22 lõikes 4, kus ühe võimaliku ettevalmistusnõudena on märgitud, et isikul peab olema kutseseaduse alusel antud hooldustöötaja kutse.

A.6 Tulevikuoskused

Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab.

Tulevikus on hooldustöötajal veelgi enam vaja laiapõhjalisi teadmisi, sh keerulisematest psüühilistest ja füüsilistest erivajadustest, tähtsustumas on teadmine eneseseästlikest hooldusvõtetest ning iseenda vaimse tervise eest hoolitsemisest. Olulisel kohal on digikirjaoskus ning oskus kasutada enda töös vajaminevaid tehnoloogilisi lahendusi.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Hooldustöötaja, tase 3 kutse koosneb üldoskustest ja kohustuslikest kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste B.2 ja kutset läbivate kompetentside B.3.1-B.3.4 töendamine.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

Töömaailma taotlejale

1. Läbitud 3. taseme hooldustöötaja eriala kompetentsidele vastav täienduskoolitus vähemalt 3 EKAP mahus (78 tundi) viimase kümne aasta jooksul, sisaldades 16 tundi esmaabikoolitust või 6 tundi esmaabi täiendõpet kehtiva korra kohaselt.
2. Taotlemisele vahetult eelnev vähemalt (ühe)aastane erialane töökogemus.

Kutseõppe lõpetajale

1. Täies mahus läbitud hooldustöötaja eriala 3. taseme kutseõppe õppekava

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Varasem hooldustöötaja, tase 3 kutsekvalifikatsioon
2. Viimase kümne aasta jooksul on läbitud hooldustöötaja eriala kompetentsidele vastav täienduskoolitus vähemalt 3 EKAP (78 tundi) mahus, sisaldades 16 tundi esmaabikoolitust või 6-tundi esmaabi täiendõpet kehtiva korra kohaselt

Kutse andmise korraldus on reguleeritud hooldustöötaja kutsetele kutse andmise korras.

B.2 Hooldustöötaja, tase 3 üldoskused

Mõtlemisoskused

1. Kasutab töö planeerimisel süsteemset ja loogilist mõtlemist, et enda ja teiste käsutuses olevaid ressursse kasutada säästlikult ning keskkonda hoidvalt.

Enesejuhtimisoskused

2. Püstitab selged eesmärgid; valib vahendid ja ressursid ülesannete täitmiseks; kasutab aega tõhusalt; peab kinni tähtaegadest ja ajakavast.
3. Vastutab oma tegude, tööalastest kokkulepetest kinnipidamise ja oma järjepideva arengu eest; märkab olukordi, kus ei piisa tema teadmistest, oskustest ja pädevusest ning vajadusel kutsub abi.
4. Järgib valdkonnaga seotud õigusakte; käsitleb kliendiga seotud andmeid vastavalt andmekaitse eeskirjadele, täidab konfidentsiaalsusnõudeid.
5. Järgib töötervishoiu ja tööohutuse reegleid ning ohutustehnika nõudeid.
6. Rakendab võrdsuse ja mitmekülgse põhimõtteid; austab abivajajaid, nende elukogemust, valikuid ja eelistusi; järgib väärtusi, millel põhineb kvaliteetne hooldus: väärikus, austus, privaatsus ja konfidentsiaalsus; töötab vastavalt eetilistele põhimõtetele.
7. Kasutab hooldustoimingute sooritamisel ergonoomilisi võtteid.

Lävimisoskused

8. Valib suhtlemisviisi vastavalt sihtgrupile; kasutab sobivaid suhtlemisvorme, et saavutada usalduslik suhe abivajaja, tema perekonna, hooldajate ja teistega.
9. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1, vene keelt osaoskuste mõistmine ja rääkimine osas tasemel A2 (vt lisa 1 Keelte oskustasemetes kirjeldused).

10. Kasutab oma töös digioskuste osaoskusi info haldamine, suhtlemine digikeskkondades, sisulooime ja turvalisus (vt lisa 2 Digioskused) ning erialast riist- ja tarkvara.

B.3 Kompetentsid

B.3.1 Abistamine elamistoimingutes ja hooldustegevuste läbiviimine

EKR tase 3

Tegevusnäitajad

1. Planeerib ja teeb vajalikud hooldustegevused, lähtudes inimesest kui tervikust, tema hooldusplaanist ja seisundist.
2. Abistab abivajajat probleemide lahendamisel; arvestab abivajaja sotsiaalse võrgustikuga ning vajadusel toetab suhtlusvõrgustikuga suhtlemisel.
3. Arvestab abivajaja tervislikku seisundit ja toimetulekut seoses füüsilise, psüühilise ja sotsiaalse keskkonnaga; korraldab ja võimalusel kohandab turvalise keskkonna, järgides etteantud juhiseid; abistab ja toetab abivajajat igapäevaelu korraldamisel ja tema vajaduste rahuldamisel, säästes ennast ja keskkonda.
4. Märkab abivahendi kasutamise vajadust lähtuvalt toimetulekuvõime langusest, abistab abivahendi hankimisel ja juhendab abivajajat selle kasutamisel vastavalt juhistele.
5. Aktiviseerib ja toetab abivajajat füüsiliste, psüühiliste ja sotsiaalsete tegevuste juures.
6. Toetab, abistab ja vajadusel teeb abivajaja hügieenitoiminguid, kasutades vastavaid hooldusabivahendeid; vajadusel korraldab iluteenuseid.
7. Sooritab vastavalt juhistele erinevaid hooldustoiminguid (nt kehatemperatuuri, pulsi- ja hingamissageduse, vererõhu ja veresuhkru mõõtmine, lamatiste- ja nahahooldus, kergemad sidumised jms), arvestades tervisenäitajaid ja kasutades vastavaid vahendeid; dokumenteerib hooldustoimingud.
8. Hangib vajadusel ravimid vastavalt arsti korraldusele, abistab abivajajat ravimite manustamisel vastavalt etteantud juhistele.
9. Abistab vastavalt juhendamisele öde õendustoimingute sooritamisel.
10. Arvestab abivajaja toitumisvajadusi ja -iseärasusi tema seisundist lähtuvalt; juhendab ja abistab söömisel ning vajadusel söötab, jälgib toidu kõlblikkust ja toiduhügieeni, arvestades tervisekaitseõnudeid. Arvestab toidu hankimisel abivajaja vajadusi ja soove ning võimalusel hinna ja kvaliteedi suhet; arvestab kultuuriliste ja religioossete erinevustega toimumistavades, selgitab abivajajale tervisliku toitumise põhimõtteid.
11. Hindab abivajaja riiete otstarbekust ja mugavust lähtuvalt abivajaja tervislikust seisundist, erivajadusest, ilmastiku-, toa- ja kehatemperatuurist; abistab ja juhendab abivajajat riietumisel ja vajadusel riietab, kasutades selleks sobivaid abivahendeid.
12. Toetab abivajajat tema seksuaalsuse väljendamisel.
13. Toetab vajadusel lähedasi surija hooldusel või/ja hooldab surijat, osaleb surnu korrastamisel, järgides kutse-eetikat ja kultuuritraditsioone.

B.3.2 Majapidamistöõde korraldamine

EKR tase 3

Tegevusnäitajad

1. Jälgib puhastus- ja koristusplaane.
2. Teeb majapidamis-, puhastus- ja korrastustöid, arvestades kaasaegseid keskkonnasäästlikke koristuspõhimõtteid ja kodukeemia kasutamise nõudeid vastavalt tootja juhistele toote etiketil; julgustab abivajajat nendes tegevustes osalema, arvestades abivajaja vajadusi ja võimalusi.
3. Kasutab isikukaitsevahendeid nõuetekohaselt, sh nakkusohtlikus keskkonnas.
4. Korraldab abivajaja majapidamises vajalikke töid, pisiparandusi ja olmetehnika remonti.

B.3.3 Töö eakatega

EKR tase 3

Tegevusnäitajad

1. Märkab vananemisega seotud füüsiliste, psüühiliste ja sotsiaalsete muutuste mõju igapäevaelus toimetulekule vastavalt tegevusvõimele ja keskkonnale.
2. Abistab eakat igapäevaelus toimetulekul, toetades inimese iseseisvust ning enesekontrolli.
3. Märkab eaka terviseprobleeme sh muutusi tervises seisundis; aitab eakal terviseprobleemidega toime tulla, lähtudes geriaatria alustest.
4. Toetab suhtlemist lähedastega, sh abistab suhtlemiseks vajalike ja sobivate kommunikatsioonivahendite kasutamisel.

B.3.4 Esmaabi andmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad

1. Määrab abivajaja tervisliku seisundi, hinnates tema teadvust, hingamist ja südametööd ning arvestades tema erivajadust.
2. Annab abivajajale esmaabi haigushoogude, õnnetusjuhtumite ja traumade korral, arvestades tema tervislikku seisundit ja/või trauma ulatust, vajadusel kutsub abi; kasutab esmaabivõtteid ja -vahendeid vastavalt olukorrale.
3. Elustab kliinilises surmas olevat abivajajat, arvestades tema seisundit, kutsub abi.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	25-09102024-2.1/9k
2. Kutsestandardi koostajad	Kristiina Ets, Eesti Sotsiaalasutuste Juhtide Nõukoda Margit Hünnonen, Eesti Õdede Liidu hooldustöötajate seltsing Merike Kravets, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool Maarika Kärp, Nõmme Sotsiaalmaja Jaanika Luus, Iru Hooldekodu Iris Meristo, Kristiine Tegevuskeskus Janika Pael, Tartu Tervishoiu Kõrgkool Sirli Reinhaus, Tartu Eluringikeskus OÜ Sander Sassi, Estkeer OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Sotsiaalhoolekande Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	30
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	09.10.2024
6. Kutsestandard kehtib kuni	08.10.2029
7. Kutsestandardi versiooni number	9
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5321 Tervishoiuasutuste hooldustöötajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Care Worker, EstQF Level 3
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamiskaala	